

NON NIN

WSOY

PEKKA HILTUNEN

ROMAANI

Pekka Hiltunen

ONNI

Romaani

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© PEKKA HILTUNEN JA WSOY 2016
ISBN 978-951-0-41996-0
PAINETTU EU:SSA

Kiitokset

Lari Mäkelä

Kuura Autere, Anna-Riikka Carlson, Neil Christopher,
Tove Jansson ja Tuulikki Pietilä (pieni osa romaanista on
kirjoitettu Toven ja Tuutikin mökissä Klovharun saarella),
Markus Katiska, Ron Naveen, Pälvi Rantala,
Sari Raunio, Gösta Sundqvist

Kiitos kirjailijantyöni tukemisesta
tämän kirjan teossa vuosina 2014–2016:
Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö JOKES,
Otavan Kirjasäätiö, TAIKE:n kirjastoapurahalautakunta,
Wihurin rahasto, WSOY:n Kirjallisuussäätiö

VALHE

Oskari

ENSIMMÄISET kymmenen minuuttia kaikki sujui psykologin kanssa loistavasti.

Emma Lappo katsoi minua työpöytänsä takaa. Hänen silmänsä olivat männynoksanvihreät. Puhuessaan hän hymyili toisinaan niin, että hampaat näkyivät. Itsevarma ihminen.

Mulla on tapana sanoa työnhakijoille heti aluksi, että onneksi olkoon jo tähän vaiheeseen pääsystä, hän sanoi. Se on saavutus, että istut siinä.

Kiitos, sanoin. Mä olen odottanut tätä.

Teidän firmanne johto pitää sua selvästi arvossa.

Hienoa. Olen mä sen totta kai huomannut itsekin.

Rehti ja asioihin paneutuva kaveri, Emma luki ääneen tekstiä kannettavan tietokoneensa näytöltä. *Oikea toimittaja. Oskari Sillalle voi antaa minkä tahansa aiheen tutkittavaksi, ja tuloksena on poikkeuksellisen hyvä juttu.*

Wau. Voisinko mä saada nuo arviot itselleni, kehystettäväksi seinälle?

Et, Emma sanoi ystävällisesti. Nämä ovat luottamuksellisia, vain meidän käyttöön. Mitä sä ajattelet työnantajastasi? Viesti Oy. Onko sulla millainen mielikuva siitä firmasta ja sen tulevaisuudesta?

Se on hyvä talo. Tää menee nyt molemminpuoliseksi kehumiseksi. Ajattele sitä: vanha lehtialan jätti. On sanomalehti

ja iso liuta aikakauslehtiä ja oma radiokanava, mutta ei paljon mitään menestystä netissä ja mobiilissa. Mä en voi kuin arvostaa sitä, miten sellaista taloa on ruvettu nyt muokkaamaan digituotantoon ja vaikka mihin.

Jos sut valitaan toimituspäälliköksi, sitä muutosta sinunkin pitäisi tehdä täysillä.

Niin. Ja olen siitä todella innoissani. Tekisi mieli tiedätkö nousta ylös, kävellä tuonne ulos ja sanoa kaikille: *näin se pitää tehdä*. Meidän tulevaisuus on *tuolla*. Seuratkaa vain *minua*.

Emma Lappo naurahti.

Säteilin hänen havusilmilleen. Miten vaivatonta tämä olikaan. Helppoa kuin hengittäminen, kuin ennakkoluulojen muodostaminen, kuin haaveisiin unohtuminen.

Jokin psykologin ja minun välillä oli lokahtanut kohdalleen heti, kun astuin hänen avaraan työhuoneeseensa konsulttiyhtiö Wallberg-Procyonissa. Meillä oli samankaltainen rytmi puheessa, samat nopeat siirtymät ajatuksesta toiseen.

Ja tuo hänen hymynsä.

Emma Lappo ei ollut vain oman ammattinsa huippuosaaja, hän myös näytti siltä. Hemmetin viehättävä. Tummien housujen ja valkoisen, huumaavan avokaulaisen puseron alla oli vartalo, jonka kiinteys oli vaatinut häneltä uurasusta. Valkeiden hiusten alla silmäkulmissa oli ripaus jotakin eksoottista, merkki sukujuurista, jotka kurottivat Suomen ulkopuolelle.

Yksi pieni särö hänen kauneudessaan viimeisteli kokonaisuuden. Hän arasteli oikeaa jalkaansa, oli välttänyt liikuttamasta sitä ottaessaan minut vastaan työhuoneensa ovelta.

Oli meissä merkittävä eroakin. Hän uhkui markkinaintoa, puhui samaa bisneksen kieltä kuin Viestin ylin johto.

Siedin sen mukisematta, koska tahdoin uuden työpaikan.

*

Olet ollut nykyisessä työssäsi neljä vuotta? Emma tarkisti taustatietojaan.

Neljä vuotta ja kolme kuukautta.

Verkko-lehden toimittajana. Pidätkö siitä, siis lehdestä?

Rakastan sitä. Sillä on vanhan viikkolehden komea historia, jokainen tietää siitä sen. *Verkko, siihen tarttuu kaikki.*

Emma virnisti takavuosien tv-mainoksen sävelmälle, jota lauloin.

Mutta nyt me ollaan saamassa siitä aidosti tähän aikaan toimiva lehti, jatkoin. Ja silti mulla on siihen paljon kehitysideoita. Tiedäthän sen fiiliksen, kun tuntee jonkin asian hyvin ja pitää siitä, ja samalla näkee miten siitä tulisi *vielä* parempi. Mulla on juuri se olo Verkosta.

Teidän talo tarvitsee toimituspäälliköksi ihmisen, joka vetää arkista duunia mutta osaa samalla nähdä monen vuoden päähän eteenpäin. Oletko sä Oskari tulevaisuuteenkatsoja?

Kyllä mä olen. Toimittajan tärkeimmät ominaisuudet on uteliaisuus ja kyky kyseenalaistaa kaikkea. Katsoa asioita etäältä ja arvioida, mikä toimii, mikä ei.

Emma Lappo tykitti kysymyksiään, vastasin niihin pitäen ajatukseni sopivan mittaisina, loogisina palasina. Tiesin, että hän etsi pomon paikalle nopeaälyistä ihmistä, joka kykeni hahmottamaan kokonaisuuksia ja antamaan kaikille tunteen, että tilanne on hallinnassa.

Olin Herra Selkeys.

Samalla kuulin ikkunoiden vaimentaman Helsingin Kampin kohinan ja huoneen suljetun oven takaa käytävän äänen, korkean toimistotalon kaiut. Olin tullut psykologin huoneeseen kahdenteentoista kerrokseen yhdellä talon kolmesta hissistä, ja saatoin nytkin melkein tuntea niiden liikkeet käytävän takaa. Ne kuljettivat ihmisiä tänne korkeuksiin Wallberg-Procyonin soveltuvuustesteihin ja -haastattelui-

hin, Emma ja hänen kollegansa tekivät meille kaikille älyllisiä taikatemppeja ja lähettivät sitten jotkut meistä uralamme ylös, toiset takaisin lähtöpisteeseen.

Olin matkalla ylös.

Kerro Oskari, mikä on sun paras saavutuksesi? Se mistä olet elämässä eniten ylpeä.

Kyllä se on ne isoimmat itse tutkimani lehtijutut, jotka olen kirjoittanut. Pari niistä on saanut meidän alan palkintojakin. Niiden juttujen eteen tekee niin valtavasti työtä, kaikkea mitä yleisö ei koskaan näe. Ehkä paras oli se, kun selvitin miten lääkefirmat manipuloi tietoa, mitä lääkkeistä tulee julkisuuteen. Niillä on siihen vaikka mitä keinoja. Isot lääkeyritykset teettää itse suurimman osan lääkkeiden testauksista, ja ne voi usein valita mitä tuloksia julkaistaan. Se juttu palkittiin vuoden parhaana aikakauslehtiartikkelina. Kolme ihmistä lähetti mulle siitä kiitosviestejä, ne piti sitä niin tärkeänä.

Jos susta tulee toimituspäällikkö, sitten et enää ehdi tehdä sellaisia juttuja.

Tiedän. Mä olen nyt vaiheessa, jossa vaihtelu tuntuu hyvältä.

Sä olet ollut toimittaja aika pitkään.

Yli seitsemäntoista vuotta. Olen nyt 41. Olen ehtinyt olla monessa lehdessä.

Johtamiskokemusta sulla ei ole.

Ei. Mutta toimittajana sitä on usein myös tuottaja. Olen vetänyt isoja juttuprojekteja, joissa on mukana monta ihmistä. Mä osaan organisoida.

Hyvä. Mutta voi olla, että teidän lehti ei tulevaisuudessa enää tee kovin suuria juttuhankkeita. Eikä niitä yhteiskunnallisia juttuja, jotka on olleet sun vahvuus. Ja päällikön duunissa sun pitäisi johtaa muita siihen suuntaan.

Tiedän. Sama muutos on edessä koko lehtialalla. Teh-

dään totta kai fiksumediaa mut tarpeeksi viihteellistä nykyyleisölle. Osa siitä vanhasta lehdestä on aika vakavaa, ja suuritöistä, ja niitä siinä pitää muuttaa. Ihmiset haluaa juttuja, joista tulee hyvä olo. Mä *tiedän*, että meillä on siinä pelissä saavutettavaa. Voittavaa.

Entä jos se tarkoittaa myös työntekijöistä luopumista? Että sun pitää irtisanoa joku. Sitäkin voi olla edessä.

Se kai kuuluu duuniin.

Emmaa vastapäätä tunsin olevani rento ja läsnä, vain hetkitäin ajatukseni pistäytyivät muualla.

Voisinko puhua hänelle pingviineistä? Tai kertoa Inupasugjukista, jättiläisten väestä, johon eräät pohjoiset heimot aikoinaan uskoivat? Olin aina ollut itse viehättynyt kylmistä paikoista, niin niiden eläimistä kuin kansoista. Lämpimät alueet laiskistavat ihmiset mukavuudenhaluisiksi, kylmät seudut karaisevat heidät keskittymään. Toisinaan arvioin tapaamiani ihmisiä mielessäni sen mukaan, kestäisivätkö he arktisissa oloissa.

Veikkasin, että Emma selviäisi ankaristakin paikoista. Halusin kysyä, oliko hän koskaan ollut sellaisessa, mutten voinut. Tämä oli minun työhaastatteluni. Nyt arvioitiin minun soveltuvuuttani pomoksi alalla, jonka tulevaisuus itse asiassa muistutti pingviinien arkea: elintila kutistuu, ravinto niukenee, ei lentokykyä, edessä vain loputtomasti uimista kylmässä meressä.

Emman kysymysten virta seisahtui. Hän oli huomannut miitteläisyyteni, havukatseessa näkyi odotus. Tarkkavaistoinen nainen.

Hän piti minusta, siitä olin varma. Kuinka suurenmoiselta se tuntuikaan. Hurmaava nainen, jolla oli valta nostaa ihmisiä maan huipulle, näki minussa jotakin hienoa. Tunnisti minussa kunnon toimittajan. Hyvän miehen.

Hengitin syvään. Huimasi.

Kuule, sanoin. Mun on pyydettävä anteeksi. Olen pahoil-
lani.

Kuinka niin?

Olen valehdellut sulle.

Psykologi katseli minua vaiti, kasvot täysin ilmeettöminä.

Mä en ole se ihminen, jota olen tässä esittänyt. Tai siis olen Oskari Silta, ja toimittaja. Mutta oikeasti mä inhoan työtäni. Inhoan koko lehtialaa, sitä mitä siitä on tulossa. Tämä että haen sitä duunia, se on pakofantasia. Kuvittelin, että voin valehdella sulle siitä kaikesta, mutta en mä pysty siihen. Oikeasti mä olen aivan erilainen mies.

LUOLA

Tuulikki

MIE huomasi eka kerran, että Oskari herätti sisälläni syvempiäkin värityksiä, kun me istuttiin Luolassa minun homojen kanssa ja olin laittanut siitä kiertämään pari valokuvaa.

»Tämmönen miehenpölliskö tulee joskus käymään», sainoin puolihuolimattomasti, mutta homot huomasi kyllä kuinka tärkeä asia tämä oli, ja ne hihkui ja nauroi ja ujelsi.

»Onko se sinun mykkiä seksiasiakkaita, vai ootteko te ihan puheväleissäkkin?» kysyi Paukku-Matias.

»Kyllä se puhuu. Se on kova puhumaan. Höpöttää enempi kun mie.»

»Sitte sen täytyy olla homo!» ne julistivat joukolla.

Ne yritti kiusotella siitä, mutta minua ei ihan helpolla häرنätä. Ja ne näki minun pienen, onnellisen levottomuuden, ja pian nekin jako sen. Niin se Oskarin saapuminen Rolloon aiheutti Luolan porukoissa kuhinaa jo ennen kun koko miehestä näkyi ees lahkeenvalausta.

Ihana mies, homot hymisteli, ja olinhan mie siitä ylpee, vaikkei se oma mies vielä ollutkaan, deittikaveri vaan. Helsingin-hellu. Mutta kun Kallen ja Paukku-Matiaksen silmät kiilsivät sen kuvia kattellessa ja Miisa, meidän ainokainen vakiolesboki, oli vähän vaikuttunu, tunsin painetta sydänalassa. Ei sitä voi istua puolentusinan herkän – ja parin ronskin – homoihmissen keskellä ja haaveilla rakkaudesta ilman, että jostaki puristaa.

Mie olin ihastunu Oskarissa heti alkuun moneen asiaan. Sen vankkumattomaan lepposuuteen, kun itse oon tämmöinen melankoolikko. Miten mies voi olla niin hyväntuulinen, aattelin, ja vielä semmonen joka oli töissä Helsingissä, mikä on paikkakuntana aika hankala, siellä pitää koko ajan olla tekemässä jotaki tai menossa jonnekin. Ja tykkäsin Oskarissa siitä miten se jo niin nuorena, parikymppisenä, oli tosi oikeamielinen, se ei sietänyt ihmisten väärinkohtelua tai epärehellisyyttä.

Ja miten se tiesi aina juuri oikeanlaisia asioita! Niin kuin kerran mie nauroin sille, mitä Paukku-Matias sanoi yhestä ylienergisestä naisesta, joka aina tuputti muille jotaki, että se akka oli »hanakka ko mormooni». Oskari nauro ja sanoi sitten, että todellisuudessa mormonit ei kenties olekkaan kaikki erityisen hanakoita ja innokkaita, se oli lukenut jostain että suuri osa niistä teki uskonlähetystään tunnollisuudesta. Monia mormoneja myös nolotti ja väsytti se ihmisten ovilla ramppaaminen, ja ne mielellään evankelioi maaseudulla missä meni matkoihin aikaa, koska uskontyön täyttämistä mitattiin tunneissa, ei vain siinä moniako pakanoita ne oli käännäntäny. Mie aloin heti sen kuultuani pitää mormoneista enemmän, semmosia ihmisrukkia nekin kai vaan on, ja vielä enemmän pidin Oskarista. Miehessä voi pitää siittäkin mitä se tietää, ja miten se käyttää tietojaan.

Oskari oli valoisa ja viisas, ja *se* oli vastustamaton yhistelmä. Jos ihminen on älykäs ja silti täynnä tulevaisuudenuskoa, sellasesta on pidettävä kiinni.

Kelle tahansa en oiskaan Oskarin kuvia näyttäny, en tässä vaiheessa kun me oltiin tavattu sen kanssa vasta muutaman kerran. Mutta nämä homot oli minun rakas, itte valittu ja luotu perhe. Ja Luola oli meiän kotipesä, sopivan utuisesti valaistu, niin ettei pesän nuhjuisuutta paljon huomannut.

»Mitä se tekkee?» ne uteli.

»Se opiskelee. Toimittajaksi. Mut se on jo osaks töissä le-
hessä.»

»Missä leheessä?»

»Hesarissa.»

Matias päästi pitkän vihellyksen, niin kuin mie oisin na-
pannu isonkin urossaaliin, ja sitten ne tönivät lempeästi kun
yritin näyttää siltä ettei tässä ollut mitään erikoista.

Ne katto Oskarin kuvia ja kehuivat niitä moneen kertaan.
Se oli 90-luvun alkupuolta, silloin oli vielä paperikuvat. Ei
kännykuvia, nettiä vasta jotkut aloitteli. Koko se aika oli hi-
taampaa kun nykyinen, ei sitä silloin ite tiennyt, mutta nyt
joskus kaipaanki sitä rauhaa. Silloin oli enemmän aikaa siir-
tyä asiasta toiseen. Mie mietinkin silloin joka päivä enemmän.
Vai onko se vaan niin, että nuorena ihminen kokee joka aja-
tuksen uutena, mutta vanhempana niistä oivalluksista moni
on jo vanhoja kavereita. Sitä on aikuisena omien ajatustensa
kanssa ku vanha aviopari, että sinäpä se siinä taas, tuu viereen.

Meiän Luola oli Rovaniemen Setan kellaritila, Rollon kes-
kustassa, ja kellarin yläpuolella oli yksi kaupungin rempseim-
mistä juottoloista, ikuisesti oluthuuruinen Pub Tupsu.

Se oli hitaamman arjen lisäksi aikaa, jolloin homot oli
toista kansaa. Ei voinut sanoa kaupungilla ääneen *homo* il-
man ettei ihmisten ajatukset ois sekunniksi pysähtyneet ja
niitten silmissä käynyt jokin säikky ja epämurkava. Homot oli
päälle päin yleensä kuin kaikki muut, mutta jokkaisella niistä
oli ikään kun sivupersona, piiloteltu ja araksi paheksuttu toi-
nen minä. Ja surullisinta oli, että se toisluokkaisuus tuli niin
ihmisen ytimeen menevistä asioista kuin rakkaus ja seksi.

Oli kestänyt aikansa, että koko Rollon Seta oli saatu käyn-
tiin. Ensiksi yhdistyksessä oli ollut vain muutama jäsen. Se sai
vaivihkaa kokoontua yhdessä kaupungin salissa silloin kun
siellä oli eläkeläisviriketoimintaa, koska ikäihmisten tanssit-

tamisesta vastasi yksi mukava vanhempi kulttuurivirkailija, ja ne eläkeläismummut aina hymyili kauhean lämpimästi Setan kävijöille, kun ne tiesi ettei setalaisilla ollut paikkaa maailmassa. Sitten mukaan tuli enemmän porukkaa, miekin löysin homokaveripiirini silloin, ja pidettiin tapaamisia luonnon-suojelijoiden kerhotilassa, luonnollisia asioitahan Setassakin edistettiin. Kunnes saatiin tämä kellari, jonka vuokra oli halpa. Taloyhtiölle ei ollut kukaan kehdannut ilmoittaa suoraan, mikä yhdistys vuokralaiseksi tuli, mutta kun se yhtiölle selvisi, ei ne taas kehdanneet heittää meitä ulos.

Oli suuri onni, että meillä oli Luola.

Me istua rotjotettiin sinä iltana toimistohuoneen puolella, niin kuin yleensä. Huoneen seiniä kiersi tukevat penkit, sellaset joissa pystyi nojaamaan kunnolla ja nostamaan jalat penkin reunalle villasukissa. Sukkia meillä oli isossa pahvilaatikossa valtava, kirjava kasa. Niitä kutoi joskus joku meiän homokin, mutta enimmäkseen sukat oli muualta Lapista – luolalaisten kotijoukoilta. Äideiltä ja mummoilta, jotka laitto villasia lämmikkeitä lapsilleen, kun nämä oli läheneet opiskelemaan ja töihin ja minne ties maailmalle. En tiää miltä kaikelta ne äidit ja mummut toivo paksujen sukien suojaavan lapsosiaan, kylmältä ja köyhyydeltä ja kai homoiltakin. Luolan lattia oli aina kylmä, mutta sukat piti varpaat lämpiminä, ja ne yhdisti tuttuja ja vieraita. Tulokkaille sanottiin ensimmäisenä, että paa tuosta laatikosta sukat jalkaan, ja kaikki laitto ja tunsi pian ittensä yhdeksi porukasta, paitsi ujoimmat.

Me ei melkein koskaan muuten sanottu, että oltiin Setan toimistolla. Me oltiin Luolalla, se oli helpompi kertoa ulkopuolisilleki niin.

Luolan toinen huone oli varasto täynnä tavaraa. Pahvilaatikoita, joissa oli Setan valistuslehtiä ja turvaseksikampanjan kondomeja. Ja bileiden rekvisiittaa ja diskovaloja. Luo-

lassa pidettiin paljon juhlia, melkein joka toinen viikko oli jotkut, ja niihin raivattiin varastohuoneeseen tilaa tanssimiseen. Huoneet oli aina hämääriä, kellarin ikkunat oli peitetty niin ettei luonnonvalo päässy perille, ja ne vankat seinät tuntuivat imevän osan keinovalosta. Mutta hämärässä oli suojaa. Siinä ainasessa iltahämyssä ajatukset lensi, asiat tuntuivat mahdollisilta.

Luola oli meidän kaikkien villasukka, se johon sujahettiin ja kaikki oli hetken ajan hyvin.

Sillä hetkellä kun mie niitä kuvia kierrätin, se paikka tuntuu sijaitsevan mahottoman kaukana Helsingistä, missä Oskari oli, ja se että mulla oli siitä kuvia oli tärkeää. En ollut joka deittimiehestäni muille kertonu. Oskari oli alusta lähtien erityinen, ja halusin tehdä minun homoille selväksi, että vaikka se oli pääkaupungista ja toimittaja, se ei ollut mikään tärkeilijä. Me otettiin Rollossa nämä sijaintikysymykset ja valtakysymykset tosi omakohtasesti. Oltiin kauhian ylpeitä siitä, että elettiin pohjoisen perukoilla, ja samalla me naurettiin sitä kuinka viturallaan moni juttu täällä oli. Lapin pääkaupunki, ne aina mainostaa Rovaniemeä, mutta meille Rollo oli sekä tärkeä paikka että pieni persreikä, niin ku useimmat tavalliset pikkukaupungit on. Onkalo kylmän planeetan reunalla. Sitä kaikesta kaukana olemisen kokemuksesta on vaikeeta kuvata semmosille ihmisille, jotka ei ole eläneet sellasella kolkalla.

»Kommea on», sanoi Kalle kuvasta, jossa Oskari ei hymyily – harvinainen kuva siinä mielessä. Mie aattelen Oskaria aina myhäilemässä.

»Ei se oo sentään tappokommea», sanoin. »Mutta kivanäkönen. En mie saiskaan varmaan tappokommeeta miestä.»

»On se tuolle älykkäällä tavalla hyvännäkönen», Kalle vakuutti. »Niin ku joku kalpea brittirokkari, tai 1800-luvun runoilija, ton mustan tukkansa alla. Mutta nuori se on. Nuorempi kun sun aiemmat sulhot.»

»Ainahan sitä nuorta saa, mutta harvoin kunnon vana-haa», Paukku-Matias ilmoitti.

Me ei Kallen kanssa piitattu siitä ja sen aforismeista.

»Sie tykkäät vakavista miehistä», sanoin Kallelle.

Kalle oli Luolan homoista se, josta olin eniten huolissani. Se minut oli alun perin tähän porukkaan tuonut, kun yliopistolla tutustuttiin, ja jälkeinpäin ajattelin että ehkä se halusi minut myös omaksi tuekseen, että oli ihminen jonka kanssa jutella jos se olisi ihastunut täällä johonkukuhun ja saanut siitä arkuuskohtauksen. Kalle oli nuori ja hauras ja pitkänhoilakka Kainuun poika, opiskeli kuvaamataidon opettajaksi niin ku miekin, vaikka taiteilijaksi Kalle ois halunnut. Sillä oli siihen lahjat, itse en ollut varma oliko minussa taiteilijaa.

Meiän muut homot oli tiukemmin elämänsyrjässä kiinni, vaikka ei niilläkään monilla pelkästään helppoa ollu. Mutta Kallella oli takana pari vaikeeta suhteenyritystä, ja tiesin että se oli kerran yrittäny ottaa henkensä. Osaksi se joutu sen kotiväestä: Kallen isä oli ison K-marketin johtaja, ja jostakin isä oli saanut päähänsä, että jos uskovaiset asiakkaat kuulisi kauppiaan perheessä olevan homoutta, ne ryhtyisi käymään toisessa liikkeessä. Vanhemmat vaati Kallea olemaan suuntautumisestaan hiljaa, ne kai perverssisti toivoi että se menisi vielä ohi, vaikka poika oli jo aikuinen mies ja opiskelemassa.

»Minä tykkään vakavien miesten *kuvista*», Kalle sanoi.
»Tykkään siitä, että mies ossaa olla tosissaan.»

»Heteromiehet ossaa olla tosissaaan», sanoi Paukku-Matias. »Heteroiden on heleppo rauhottua suhteessa.»

»Täh?»

»Homojen pittää parisuhteessa aina ensin rakastaa toisensa tolpileen», Matias selitti. »Helliä ja naida se toinen tuntemaan ittensä rakkauen arvoiseksi. Sellasia me ollaan. Siksi homoilla on aina niin kauhia touhuaminen päällä. Eikä

sitä haavaa paranna meissä mikkään muu kun aika, ei siinä auta papin aamenetkaan. Ei vittu parane vihkimällä eikä hötäkkä homo hartauella.»

Nousi kauhea meteli. Se oli osoitus siitä, että Matias oli kenties jonkin verran oikeassa, mutta silti se ukonrähjäke huudettiin pian puolustuskannalle. Perumaan väitetään sitä ei saatu. Matias oli Tornionlaaksosta, se oli meidän joukon vanhin, viisikymppinen kaivosmies joka oli kiertäny maailmaa. Se oli ollut Etelä-Amerikassa asti panostajana työmailla, joilla ei paljon ammattikoulutuksia edellytetty, ja usein se rehvasteli sillä panostajan tittelillään. Paljon se oli tarinoittensa mukaan liehunut ja nainut, kunnes se oli asettunut Rolloon löytääkseen miehen ja rakentaakseen pysyvän kodin. Me rakastettiin sitä ja sen kuhmuista, röyhtäilevää isoa koiraa Sallua, Salvadoria, ja niitä Matiaksen sutkauksia, mutta kyllä se osas saada ihmiset suunniltaankin.

Salvador, jonka Paukku-Matias aina Luolassa komensi lepäilemään varastohuoneeseen tai muualle, ilmestyi metelin kutsumana meidän keskelle. Se kiersi ihmisen luota toisen luo ja ynäheli ja röyhtäili, ja psssttt, suhautti pienet ilopissat Matiaksen jalkojen juureen. Voi perkeleen pikinokka, Matias noitui mutta kaivoi tottuneesti pissarätin takkinsa taskusta. Sallu oli orpokoiraa, jonka Matias oli aikoinaan tuonut Brasiiliasta, ja se päästeli suihkauksiaan aina kun tapasi uusia ihmisiä tai tapahtui jännittäviä. Eläinlääkäri oli sanonut Matiakselle, että röyhtäily oli harmitonta, Sallun ruokavaliassa ei ollut pulmaa. Mutta kuseskelu oli kuulemma alistumisen merkki. Meille Matias selitti ettei se ollut, koska ei Sallu silloin pissannut kun sitä toruttiin.

»Mutta oikeasti – en minä tiää tykkääkö enemmän vakavista vai ilosista miehistä», Kalle sanoi, kun Sallun roiskeet oli pyyhitty ja joukon huuto laantui. »Ei minulla oo ollu riittävästi vertailumateriaalia.»

Luolan kaikki sinkut huokasi. Käytännössä meistä lähes jokanen eli yksin. Monet tässä homosakissa oli jossakin vaiheessa deittailleet toisiaan. Se oli pienen paikkakunnan hankaluuksia, samoin kuin se, että eron jälkeen ei ollut tilaa ottaa etäisyyttä, ihmiset törmäili eksiinsä koko ajan. Ja ehkä osaksi siksi jotkut sellaiset homot, jotka eli pitkissä parisuhteissa, ei roikkuneet Luolalla. Ne kävi joskus bileissä mutta ei muulloin, ettei niitten tarvinnu setviä vanhoja suhteitaan tai kohdata ihmisenälkäisiä katseita.

»Minä poika tykkään *kaikkien* miesten kuvista», ilmoitti Paukku-Matias. »Tää sun Oskari on herkku. Panin kerran ihan samannäköstä Kapkaupungissa. Se oli saksalainen.»

»Oliko hyvä?»

»Mein Gott se oli hyvä! Seehr guut!» karjahti Matias, ja sen syvä ääni kaiku läpi kellarin paksujen seinien niin, että varmaan yläkerran Tupsun juopotkin heräsi. »Se saksalainen teki niin natsisti gutaa, että mie en unoha sitä ikinä.»

»Hitto sie oot kakara kun puhut tommosia. Mikä sen nimi oli?»

»En mie sitä muista. En mie miehistä nimiä muistele vaan kullinmuotoa.»

Mie katoin Oskarin kuvaa ja mietin, miksi halusin juuri tätä miestä niin kovasti. Ei siihen ollu yhtä selitystä, ja tämä oli niitä asioita joista ei kannattanu puhua Luolassa liikaa – niin paljon kuin näitä homoja rakastinki, syvällinen keskustelu eli siinä porukassa aina vain jonkin aikaa, kunnes joku heitti homman leikiksi. Useimmiten Matias, meistä iäkkäin ja lapsellisin. Vaikka ei se höpsöttely ollu homojen ominaisuus vaan ihmisten ylipäättään, ihmisten on joukoissa puhussa ennen pitkää kevennettävä tunnelmaa, koska joukossa on aina läsnä valta ja vaara.

Paukku-Matias kaivo laukustaan jotakin. VHS-kasetti, pornovideo, jonka se oli tilannu ulkomailta, eikä se ollu kuu-

levinaan muien vastusteluja. Ne vastustelijat tiesi häviävänsä, koska Matias oli vähän juonut ja äänekäs. Ei Matias usein videoitaan tänne kantanut, mutta kun homopornoa oli vaikea nähdä missään, se tiesi että täällä oli muutama halukas katsoja. Silloin se aina maltoi pitää eroottisen videokokoelmansa piilossa, jos oli alaikäisiä tai uusia ja arkoja kasvoja paikalla. Se oli siinä mielessä vanhan kansan herrasmies, vaikka kauhean törkyinen sellainen.

Matias latas kasettiaan nauhuriin ja säätö telkkarin asetuksia. Mie nappasin porukoilta Oskarin kuvat, pistin ne huolella laukkuuni ja hain takin.

»Etkö jää kattomaan?» kysyi Matias. »Tässä on ensin yks tanskalainen muskeli-kundi, ja sitte *Postipoikien yövuoro*. Siinä on kaks amerikkalaista postimiestä, jotka huomaa päivän päätteeksi että postia on jakamatta, ja ne menee koputteleen illalla ihmisten oville, ja ihme kyllä siellä on joka oven takana joku mies oottamassa postia kyrpä pystyssä.»

»Kiitti, ei tunnu nyt tarpeelliselta.»

»Mutta siinä on mukana Aadami.»

Adam Chase, muhkean muskeli-kas amerikkalainen porno-tähti, oli Matiaksen lempinäyttelijä. Adamista se aina haaveili, siitä että pääsisi joskus sen kanssa suhinoimaan.

»En kuule ees Aadamin takia», sanoin. »Jos mie tänä iltana kattelen miesten seisokkeja, voin ottaa siitä yhtä hyvin maksun.»

Matias hörötteli, ja sitten se vaimensi ääntään ja sanoi: »Mie luulen, että toimittajamies saattas olla sulle just oikia.»

»Miten niin?»

Toimittajiksi ryhtyy ihmisiä, jotka haluaa parantaa maailmaa, Matias selitti.

»Te voitte sopia tosi nätisti yhteen, kun sinä oot tuomoinen hyväntahtonen huntelo», se sanoi. »Ei suhteessa

ratkase vain se, tykkääkö toisesta. Hyvän miehen tunnista siitä, että sillä on samantapainen suhe maailmaan kuin itellä.»

»Katotaan nyt ensin, kuinka hyvä mies se on ja mitä tästä tulee.»

Kalle pysäytti minut Luolan ovensuussa. Sen silmissä läikkyi jokin tumma.

»Oon sinulle vähän kateellinen», se sanoi. »Siitä kuinka helppo sinun on naisena saaha mies. Ja siitä, jos et sitten enää tule tänne niin paljon, jos sinulla on tuo Oskari.»

»Voi minun tyhmä rakas sinä», sanoin.

Puristin ja halasin sitä, sanoin sille korvaan että minusta riittää useammallekin miehelle, mutta sen tulisi pitää varansa, sillä kenellekään noin pöljälle en aikaani kauan antaisi.

Jäitä päin, kuiskasin, ja se halasi takaisin ja sanoi, jäitä päin vaan.

Muutama muukin porukasta lähti samalla, mutta näin, että Matiaksen lisäksi Kallen ja parin muun katse alkoi olla tiiviisti kiinni tanskalaisessa muotoilussa.

Kävelin asemalle, ja koko matkan aattelin miltä ne Rollon harmaat ja autiot mutta tavallaan aika mukavat asfalttikadut näyttäis Oskarista. Valjua, mutta samalla valjunkaunisti, se ehkä sanoisi jos tulis käymään. Kun se tulis – me oltiin se jo oikeestaan sovittu.

Assalla oli hiljaista, ei ollut junia lähdössä eikä saapumassa. Mie osasin niitten aikataulut ulkoa, hiljaiset iltahetket oli parasta työaikaa. Moikkasin Ailia tiskin takana ja painelin naisten vessaan. Me oltiin Ailin kanssa yhteisymmärryksessä, että se ei tienny miksi mie niissä vessoissa luuhasin. Kuuntelin tovin oven takana, että miesten puolella ei ollut ketään, niin että saatoin pujahtaa sinne ja asettua takimmaiseseen valkoseen koppiin.

Illalla miesten puolella aina haisi. Aili kyllä siivosi pahimmat sotkut, se ei vain voinu sille mitään, että suuri osa äijistä oli reunoille lorottelijoita. Mutta mie olin tottunu. Hallitsin tämän miestenhuoneen hajut ja äänet, tunnistin jo askelista mitä sisääntulijalla oli mielessä. Minun asiakkaat kuulosteli saapuessaan oliko paikalla muita. Ja siitä tiesin, että työt alkaa, kun ukko rymisteli viereiseen koppiin ja hönki odotuksen ja himon täyteistä miehenhuumaa.

Silloin oottelin varttitunnin, ennen kuin illan ensimmäinen urho saapui.

Askelia, paksu hengitys. Varma asiakas. Äijä pönkii sisään koppiin, ovi lukkoon.

Kop kop kop. Tämä ei malttanut varttoa lainkaan vaan koputti heti.

Avasin pienen luukun koppeja erottavassa seinässä. Siitä reiästä tarjosin useina iltoina viikossa palveluani. Hetki onnea edullisesti.

Reikään ilmesty tukeva käsi, joka tarjos viidenkymmenen markan seteliä. Nappasin sen ja odotin, että Jylisijä saa vehkeensä aukkoon.

Vakiasiakas Jylisijän olin tunnistanu jo kädestä ja hengityksestä, ja sen kullin oisin tuntenut vaikka silmät kiinni. Tanakka ja keskimittanen kantasuomalainen penis. Seisokissa näkyi iän tuomaa pehmenemistä, kuuttakymmentä vuotta lähestyvän miehen löystymistä, mutta siinä oli herkkyyttä siinäkin. Niin kuin ukkoutuessaan miehet toisinaan unohtaisi ne nuoruuden jatkuvat jöpötykset ja sitten ilahtuisivat, kun sauva ponnahtaakin paraatiasentoon.

Parhaiten tunnistin miehet niitten äänistä. Kun mies saa käteenvedon vieraalta naiselta, siitä pääsee ihanaa ääntä. Ei ne äänet kaikilla ole vain viehättäviä, mutta luonnollisia ja lämpösiä kyllä. Minun teki joskus mieli ryhtyä ähisemään mukana, ne äänet kumpusi niistä miehistä niin ytimistä, niit-

« **Mihin katoaa
kunnon journalismi,
mihin into tehdä
upeita asioita?**

Oskarilla on **ongelma**:
hän rakastaa **toimittajan**
työtään mutta vihaa **amat-**
tinsa kurjistumista – ja **koko**
työelämän nykyistä **hulluutta**.
Oskari kokeilee, voiko hän **huiput-**
taa itselleen ylennyksen **psykologi**
Emmalta. Työhaastattelu **käynnistyy**
hyvin, mutta sitten hänen **puheisiinsa**
alkaa lipsahdella hankalia **paljastuksia**.
Totuuksia media-alasta ja **keski-ikästä**,
josta on tulossa uusi **vanhuus**. **Kerto-**
muksia ex-tyttöystävä **Tuulikista**, **alias**
Tuhannen Mulkun Tuulikista, **joka**
päättyi nuorena pelastaa **kaikki Suomen**
homot. Puhumattakaan **koulutoveri**
Aaposta eli **Roady Runnerista**, **joka**
muusikkona ja **supliikkimiehenä**
on pikamatkalla **supertähteyteen**.
ONNI on riemukas ja **kosket-**
tava aikalaisromaani, **kuvaus**
työelämän muutoksista,
asiatiedon häviämisestä
viihteen markkinoilla
ja **rakkaiden ihmisten**
puolustamisesta ahdas-
mielisyyttä vastaan.»

